

SABBE, Maurits, auteur, hoogleraar en conservator (Brugge 9 februari 1873 - Antwerpen 12 februari 1938).

M. Sabbe door W. Vaes (1933).

Als telg van een rijkbegaafde liberale familie studeerde Sabbe te Gent, waar hij in 1896 promoveerde in de wijsbegeerte en letteren met een proefschrift over Jan Luyken. Hij was achtereenvolgens leraar aan de athenea van Brussel, Rœulx, Hoei en Mechelen (1903); in 1907 werd hij leraar in de toneelklas van het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium te Antwerpen, in 1923 volgde hij A. Vermeylen op als hoogleraar in de Nederlandse letterkunde aan de Brusselse universiteit. Zijn rol als pedagoog is in geen dele te onderschatten, al wordt die in de schaduw gesteld door wat hij presteerde als letterkundige en als geleerde. Voorts is zijn medewerking aan de tijdschriften *Jong Vlaanderen* en *De Vlaamse Gids* belangrijk geweest, evenals zijn activiteit in het Willemsfonds.

De levensopvatting van zijn vader, Julius Sabbe, en de vroomheid van zijn moeder bepaalden samen de atmosfeer van de Brugse romans en novellen waarmee Sabbe succes oogstte: onderhoudende, intimistische en dialectisch gekleurde vertelstof, mengsel van humor en van tragiek, een tegenpool tot het fel verbreide imago van Brugge, door Rodenbach in *Bruges-la-morte* vereeuwigd. Niet alleen kreeg de Vlaamse man uit het volk in die verhalen zijn uitbeelding, in 't *Kwartet der Jacobijnen* (1920) wordt de V.B. een thema, wanneer de leraar Neys (met wie Julius Sabbe bedoeld is) de in Franse cultuur gedrenkte „kwartetheren” zoekt te overtuigen met de stelling van het romantisme dat volk en taal als waarden erkent: het enthousiasme waarmee dit programma wordt ontvouwd, is tekenend voor de zuiver Vlaamse gevoels- en denkwereld van de kunstenaar en intellectueel Sabbe. Zijn eenakters ademen dezelfde sfeer en zijn populair gebleven.

Tijdens en na de Eerste Wereldoorlog behoorde Sabbe tot de passivistische vleugel binnen de V.B. : in 1916 ondertekende hij mede de protestbrief aan von Bissing tegen de vernederlandsing van de Gentse universiteit, en in 1919 maakte hij deel uit van het hoofdbestuur van het Algemeen Vlaamsch Verbond (z. aldaar).

Sabbes wetenschappelijk oeuvre is even omvangrijk als veelzijdig. Hij was qua vorming en uiting één van de eerste echt-Vlaamse wetenschapsmensen. Als gezaghebbend conservator van het Museum Plantin Moretus te Antwerpen (sinds 1919) maakte hij van deze instelling een exponent van de Vlaamse grootheid in het verleden; zijn navorsingswerk bracht de documenten als evenzovele bewijzen aan het licht. Buiten het onderzoek naar de geschiedenis van het Plantijnse huis strekten zijn publikaties zich uit over het gebied van de hele Antwerpse geschiedenis in de 16de en 17de eeuw; hij leverde substantiële bijdragen over muziek, folklore, literatuurhistorie, schreef een studie over de contra-reformatorische pamfletten in de 17de eeuw, werd mede-uitgever van het oeuvre van Michiel de Swaen en zocht materiaal voor de geschiedenis van de taalstrijd bij elkaar. Bij dit alles maakten zijn bescheidenheid en de mildheid van zijn karakter hem tot een even beminnelijk als verdienstelijk man in wie de artiest en de navorsers elkaar aanvulden en doordrongen op de ene basis van een volkomen Vlamingschap.

WERKEN : Artikelen in *De Goedendag* (pseudoniem Roeland Buskens). - Romans en novellen : *Aan 't Minnewater* (1898); *Een mei van vroomheid* (1903); *De filosoof van 't sashuis* (1907); *Vlaamsche Menschen* (1907); *De nood der Bariseele's* (1912); *'t Pastorken van Schaerdijcke* (1919); *'t Kwartet der Jacobijnen* (1920). - Eenakters : *Fanny's sonnet* (1910); *Bietje* (1913). - Toneel : *Caritate* (1914). - Studies : *Leven en werken van Michiel de Swaen* (met C. Huysmans en V. Celen, 1903); *Mozaïek* (1912); *Redevoeringen en studies* (1924); *Uit het Plantijnsche huis* (1924); *De Moretussen en hun kring* (1928); *De muziek in Vlaanderen* (1928); *Brabant in 't verweer* (1933); *De meesters van De Gulden Passer* (1938); *De taalstrijd in Zuid-Nederland tusschen 1815 en 1830* (1939).

LITERATUUR : R. Roemans, *Analytische bibliographie van en over Maurits Sabbe* (1933); - F.V. Toussaint van Boelare, *Maurits Sabbe*, in *Jaarboek Maaatschappij der Nederlandsche letteren* (1939); - L. Monteyne, *De Sabbe's* (1934); - H.J. Sabbe, *Maurits Sabbe en zijn Brugse mensen* (1973).

EMIEL WILLEKENS